

VESELĪBAS APRŪPĒ NODARBINĀTO INFICĒŠANĀS DARBA VIDĒS RISKI, AR TIEM SAISTĪTIE NELAIMES GADĪJUMI DARBĀ UN TO NOVĒRŠANAS PASĀKUMI

MAĢISTRA DARBS

Autors: Liene Berga
Darba vadītāja: asoc. profesore, Dr.med. Ženija Roja

RĪGA 2018.02.23

AKTUALITĀTE

PVO ziņo, ka pasaulē no 35 miljoniem veselības aprūpes darbinieku 3 miljoni ik gadu cieš no nelaimes gadījumiem darbā, kas saistīti ar inficēšanos.

HIPOTĒZES

1. Paaugstināts inficēšanās risks darba vietā ir medicīnas māsām un ārstiem - rezidentiem.
2. Visbiežāk veselības aprūpes darbinieki inficējas ar vīrushepatītu C.

MĒRĶIS

Pētīt darba vidē iespējamos inficēšanās riskus klīniskajā universitātes slimnīcā un ar tiem saistītos nelaimes gadījumus darbā, un izstrādāt preventīvos pasākumus, kas saistīti ar inficēšanās risku novēršanu.

UZDEVUMI

1. Veikt literatūras analīzi.
2. Analizēt iespējamus traumatisma riskus un bioloģiskos riskus, kā arī veikt kļūdu analīzi veselības aprūpes darbiniekiem, pielietojot speciālas metodes.
3. Veikt datu statistisko analīzi, lai noskaidrotu nelaimes gadījumu struktūru, to biežākos cēloņus, inficēto veselības aprūpes darbinieku struktūru, darbības indeksa saistību ar veselības aprūpes darbinieku struktūru un paradumiem.
4. Veikt aptauju par inficēšanās risku un darbības indeksa novērtēšanu veselības aprūpes nodarbinātajiem
5. Izstrādāt preventīvos pasākumus veselības aprūpes nozarē strādājošajiem inficēšanās riska mazināšanai.

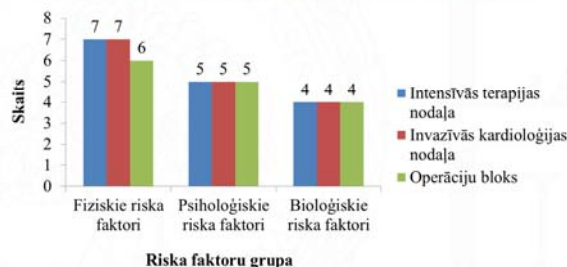
METODES

1. Risku puskvantitatīvā novērtēšana ar 9 ballu sistēmu
2. Darbspēju indekss
3. Kļūdu veidu un seku analīzes metode (FMEA)
4. Bioloģisko darba vides risku novērtēšana ar Īrijas Dublīnas universitātes matricu
5. Datorprogrammas un statistiskā datu analīze

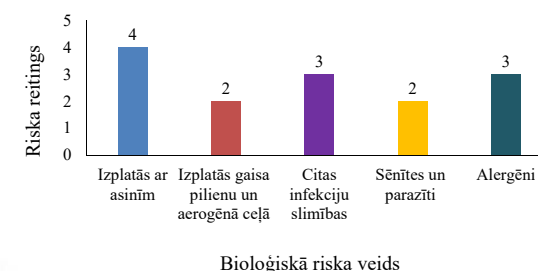
REZULTĀTI (1)

III riska pakāpes darba vides risku sadalījums pa nodaļām

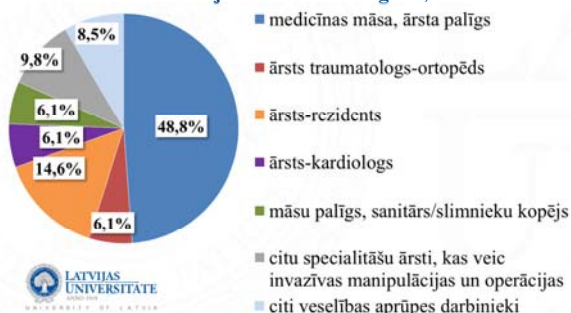
REZULTĀTI (2)

Bioloģiskā riska vērtējums pa riska reitingiem

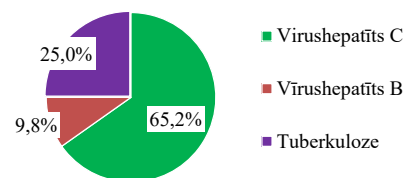
REZULTĀTI (3)

Amatu sadalījums veselības aprūpes darbiniekiem, kuri cietuši nelaimes gadījumos, kas saistīti ar inficēšanās risku stacionārā Latvijā 2015. un 2016. gadā, N=82

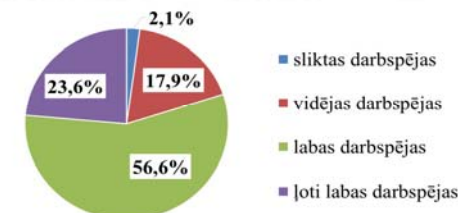
REZULTĀTI (4)

Veselības aprūpes darbinieki, kuriem reģistrētas konkrētās infekciju slimības no 2012. līdz 2015. gadam, n=92

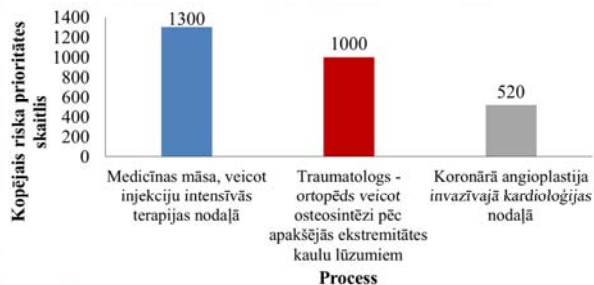
REZULTĀTI (5)

Darbības indeksa kategoriju sadalījums aptaujātajiem Latvijas slimnīcas darbiniekiem 2017. gadā, N=145

REZULTĀTI (6)

Kopējo riska prioritātes skaitļu sadalījums pa procesiem slimnīcā Latvijā 2017. gadā

PREVENTĪVIE UN AIZSARDZĪBAS PASĀKUMI (1)

Pamatoti ar zinātniskajiem pētījumiem, starptautiskajām vadlīnijās un labās prakses piemēriem tie:

- ietver organizatoriskos pasākumus – kvalitātes vadības sistēmas izveidi, pārbaudes lapu ieviešanu, rīcības plānu izstrādi, ziņošanas sistēmas pilnveidi, projektu par aprīkojuma pilnveidošanu un īstenošanu, regulāru ikdienas apmācību ieviešanu,
- specifiskos pasākumus infekciju novēršanai – neitrālās zonas ieviešanu, drošu instrumentu iegādi, ventilācijas pilnveidi, respiratoru nodrošināšanu un vakcinācijas veikšanu.

PREVENTĪVIE UN AIZSARDZĪBAS PASĀKUMI (2)

Pielāgota neitrālā zona [98]

Asi instrumenti ar drošības rīkiem, pa kreisi atklāti, pa labi aizklāti [93]

Cimdu caurduršana ar dubulto cimdu indikatora metodi. (A) Pirms caurduršanas (baltā krāsā), (B) pēc caurduršanas (zaļa krāsa) [104]

SECINĀJUMI

1. Pirmā hipotēze ir apstiprinājusies - 2015. un 2016. gadā slimnīcā Latvijā notikuši 82 nelaimes gadījumi, kas saistīti ar inficēšanās risku, kuriem visvairāk bija pakļautas **medicīnas māsas, ārstu palīgi vai ārsti-rezidenti**.
2. Otrā hipotēze ir apstiprinājusies - veselības aprūpes darbinieki visvairāk **inficējas ar vīrushepatītu C**, bet vismazāk ar vīrushepatītu B.
3. Analizējot darba vides riskus tika secināts, ka nozīmīgs risks ir saistīts ar **infekciju slimībām, kas izplatās ar asinīm**, tāpat citām infekciju slimībām, kas atsevišķi nav minētas, tajā skaitā hospitalajām infekcijām un alergēniem, kas saistīti ar darbinieku saskari ar lateksu.
4. Veicot aptaujas analīzi tika secināts, ka slimnīcā Latvijā pieaugot darbinieku vecumam samazinās darbspēju indekss, kā arī, palielinoties darba stāžam, samazinās darbspēju indekss.

PRAKTISKĀS REKOMENDĀCIJAS

1. Kopējā sadarbībā, Darba aizsardzības daļai, Infekciju uzraudzības dienestam, Personāla daļai, Tehniskajai daļai, slimnīcas ārstniecības procesa vadībai, nodrošināt darbinieku veselības veicināšanas pasākumus – **OVP, vakcināciju, drošu medicīnas instrumentu ieviešanu, ventilācijas pilnveidošanu, neitrālās zonas integrēšanu, kopēju procedūru izstrādi**.
2. Izveidot **Kvalitātes vadības nodaļu** veselības aprūpes iestādē, iesaistot Personāllietu daļu, Ekonomikas daļu, Darba aizsardzības daļu un slimnīcas vadību, līdz ar to pilnveidojot iestādes procesu vadību, ieviešot Lean sistēmu.
3. Izveidot **atgriezeniskās saites sistēmu** pēc nelaimes gadījumiem darbā, kas saistīti ar inficēšanās risku, lai veidotu ikgadēju statistikas pārskatu par inficētajiem darbiniekiem un noskaidrotu slogu uz slimnīcu.
4. Ieteicami tālāki pētījumi par **nelaimes gadījumu neziņošanu un tā cēloņiem**.

PALDIES PAR UZMANĪBU!